

gifter, som ere opførte paa § 27, 2det Afsnit, er dog vist ingen eller dog kun faa af dem af den Betskaffenhed, at man med Grund kan sige, at de ville give nogen direkte Forrentning. De Jernbaneanlæg, der ere udførte her tillands, have fornemlig været Hovedbaner, og det er de eneste, der kunne give Udbytte; de Anlæg, der nu ere tilbage, de Havneanlæg osv., der nødvendig maa udføres endnu, ere af en saadan Betskaffenhed, at man virkelig ikke kan regne paa nogen Forrentning, og desuagtet anser jeg dem for, og det tror jeg, de fleste gjøre, aldeles nødvendige og tillige for at være nyttige, og man kan heller ikke sige, at vi nu paa engang skulde være færdige dermed, tværtimod vilde de samme Udgifter, som ere anvendte i de senere Aar, omtrent være nødvendige i en længere Fremtid. Man kan saaledes ikke regne med det store Overskud, som man er tilbøielig til at regne med, fordi det hverken eksisterer nu og heller ikke vil komme til at eksistere i den nærmeste Fremtid, og skulde der blive noget mere Overskud, end der hidtil har været, er der jo ogsaa i andre Retninger nødvendig Brug derved, hvad jeg maaste senere kan komme til at paavise. Jeg tror altsaa saaledes, at det ikke vil være rigtigt at fæste altsfor Meget bort af sine Indtægter, da man vistnok vil faae nødvendig Brug derved. Man har tidligere erkjendt, og flere af vore Statsøkonomer have gjentagende fremhævet Nødvendigheden af, at vi under rolige Forhold og jævne og gode Tilstande idetmindste burde gjøre et Fremskridt af tre til fire Millioner Kroner om Aaret i vor Formue. Jeg erkjender, at det er en fuldstændig rigtig og sund finantziel Betragtning, og naar vi se ret til, have vi strengt taget ikke havt Mere end et saadant Overskud selv i disse meget gunstige Aar, vi nu have havt. Det forekommer mig derfor, at der egentlig ikke er saadant Noget, hvad man kan falde at spørge med af vore Statsindtægter. Jeg kan derfor ikke indse Rigtigheden af i nogen væsentlig Grad at formindske de Indtægter, Statskassen nu har, da det vil komme til at gaa ud over Foranstaltninger, som ere i en saa væsentlig Grad til Gavn for den almindelige Udvikling, at jeg tror, at det vilde være uheldigt, hvis man skulde indskrænke sig i den Henseende. Man har nok anført, at den Slags produktive Anlæg kunde man udføre ved Hjælp af Laan, men jeg skulde tage meget fejl, om man ikke, hvis man skulde laane Penge til at bygge Havne eller Jernbaner for, forsaavidt der staar Noget tilbage deraf endnu, og som neppe vil give synderlig Forrentning, vilde betænke sig to Gange paa at

reise det store Laan dertil, og jeg vilde heller ikke engang anse det for at være rigtigt. Med Hensyn til Behandlingen af det her foreliggende Toldlovsforslag er man ialtsald efter mit Sjøn saavel fra den høitærede Regjerings som fra det andet Things Side gaaet paa en vis Maade i den rigtige Retning. Man har søgt, saavidt det var muligt, at affasse Afgiften paa de Toldpositioner, der maatte anses for at høre til den lavere Del af Befolkningens almindelige Fornødenheds- og Forbrugsgjenstande, og jeg antager, at denne Del af Befolkningen vil have større Gavn af den direkte Lettelse, som den faar med Hensyn til Livsfornødenhederne, end af den, som det paastaas, den vilde faae ved, at man op hjælper vore store Industrier, navnlig dem, hvorved en Del af denne Befolkning søger sin Fortjeneste. Jeg kan ikke se, at der er ret Meget tilbage af de virkelige Fornødenhedsgjenstande, hvorpaa der nu hviler nogen egentlig trykkende Toldafgift. Det Eneste skulde da være Røstetolden, og dens Ophævelse har jo sine Vanskeligheder, fordi den indbringer saa Betydeligt for Statskassen. Der er dog endnu en Toldafgift, jeg vil nævne, og som ikke indbringer saa Betydeligt for Statskassen, det er Tolden paa Ost. Da denne, saavidt jeg kan skjønne, er saa godt som den eneste Betsyttelse, der ydes vort Landbrug, og da denne Told ikke indbringer Stort over et Hundrede Tusind Kroner om Aaret, vil jeg som Landbruger ogsaa foreslaa, at vi hæve den. Jeg tror, at vort Landbrug kan bestaa uden denne Betsyttelse, og det er det bedste Bevis for, at Landbruget er en sund og rigtig Bedrift, at det kan staa paa sine egne Ben uden nogen som helst Betsyttelse. Jeg tror ikke, at Landbruget trænger til den Betsyttelse, det kan faae gjennem Ostetolden. Kan det ikke betale sig at lave Mælken til Ost, kan man give den til Kreaturerne, og der vil ikke være tabt overordentlig Meget derved. Ostetolden er en af de Positioner, jeg ikke sætter Pris paa, og jeg vilde ønske, at man kunde blive enig om at stryge den, for det Første fordi den ikke indbringer Meget i Statskassen, og dernæst fordi Ost er et nødvendigt Næringsmiddel for den almindelige, daarlige stillede Befolkning, og endelig fordi jeg ikke kan indse, at Landbruget trænger til den Betsyttelse, det faar derigjennem. Ved Siden af de Lempelser, der maa anses for nødvendige, og som jeg erkjender for nødvendige for den almindelige Befolkning, kan det jo ogsaa til en vis Grad være rigtigt at foretage enkelte Lempelser til Fordel for den større Industri, skøndt det forekommer mig, at, da denne Industri, som det ogsaa blev berørt igaar af det ærede